

WANTED FOR LARCENY

CIRCULAR FILE No. 759

if apprehended, notify me at my expense

Compensation of \$1000.00

Male, single, eyes, brown, American descent, Gypsy; born in Canada; occupation, fortune teller. Has brown mole on right side center of upper lip.

We hold warrant charging ANNA BIRO, alias ROSIE BIRBO, alias ALICE WARGO, alias ALICE TIMI, with larceny of \$5,000 in U. S. currency, in this city, on April 23, 1935, from John K. Lubinski.

Arrest, hold and notify at my expense.

EDWARD W. FALLON
Acting Superintendent of Police.

MRS. BET

5-26"

dark hair;

dark eyes; (Bor

Travel in nu

husband may have a sma

1930

on 6-13-3

dealer

ISSUED

1936 U.S.B.#126066

not listed

**CAZUL MAILAT
ÎN PRESĂ
DE LA CRIMĂ LA CRIZĂ**

raport de analiză media
[1 - 10 noiembrie 2007]
realizat de
Agencia de Monitorizare a Presei
februarie 2008

Cazul Mailat în presă

Analiză de conținut

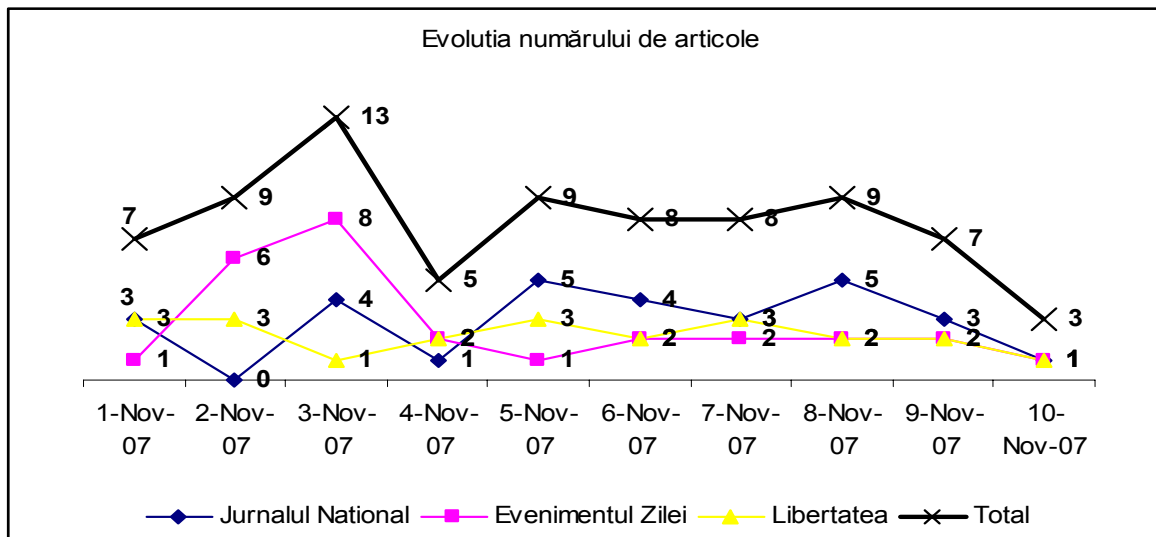
Date și metodologie

Au fost monitorizate edițiile electronice ale publicațiilor *Evenimentul Zilei*, *Jurnalul Național* și *Libertatea* în perioada 1 noiembrie – 10 noiembrie 2007. Au fost selectate acele materiale de presă care au conținut cel puțin unul dintre cuvintele-cheie utilizate pentru identificarea articolelor relevante pentru această analiză - „rom” și derivatele acestuia, „țigan” și derivatele acestuia.

În analiza noastră, am urmărit să obținem date despre:

- frecvența articolelor în care au fost prezentați actori de etnie romă sau etnia romă în ansamblul său în contextul crizei imigranților români din Italia;
- principalele teme abordate de jurnaliști în articole;
- emițătorii de conținuturi în care sunt enunțate *acțiuni* ale reprezentanților etniei rome; am identificat acei actori - surse ale comunicării pentru fragmente de text în care etnicii romi erau asociați cu diferite acțiuni;
- emițătorii de conținuturi în care sunt enunțate *attribute* ale reprezentanților etniei rome; am identificat acei actori - surse ale comunicării pentru fragmente de text în care etnicii romi erau asociați cu diferite attribute;
- respectarea prezumției de nevinovăție în acele cazuri în care etnici romi au fost asociați cu infracțiuni; am considerat nerespectare a prezumției de nevinovăție, prezentarea unui individ, acuzat de a fi încălcat legea, drept infractor în situații în care nu exista o soluție judecătorească definitivă.

SINTEZĂ

În perioada 1 – 10 noiembrie 2007, în publicațiile **Evenimentul Zilei**, **Jurnalul Național** și **Libertatea** au fost identificate și analizate 78 de articole în care au fost prezentate cazul Mailat și evenimentele conexe ce au fost generate de posibila crimă săvârșită de cetățeanul român Nicoale Romulus Mailat. Cazul Mailat a făcut obiectul a 59 de articole de informare și a 19 articole de opinie.

Cotidianul Jurnalul Național a publicat cele mai multe articole subscrise acestui subiect (29), urmat îndeaproape de Evenimentul Zilei cu 27 de articole. Ziarul Libertatea a publicat 22 de articole în intervalul monitorizat. Media zilnică de articole publicate a fost de aproximativ 8.

Temă	Nr. apariții
Reacția autorităților române	29
Infracțiuni ale românilor în Italia	19
Presupusa crimă comisă de Romulus Mailat	17
Reacții xenofobe la adresa românilor	17
Decretul de expulzare	13
Expulzări	11
Evoluția anchetei în cazul Mailat	9
Atacuri xenofobe	8
Alte teme	33

Aria tematică a fost dominată de prezentarea **măsurilor luate de autoritățile române** (29 apariții) pentru a detensiona relațiile diplomatice cu Italia pe fondul acțiunii săvârșite de cetățeanul român Romulus Mailat. De asemenea, jurnaliștii au prezentat într-un cadru mai larg **fenomenul infracțional** în care sunt implicați cetățenii români aflați pe teritoriul Italiei (19 apariții).

Relatările jurnaliștilor au inclus și prezentarea detaliată a **crimei săvârșite de Romulus Mailat** în concordanță cu informațiile furnizate de presa italiană (17 apariții). În același context, în ziarele monitorizate au fost semnalate mai multe cazuri de **comportament xenofob** la adresa cetățenilor români stabiliți în Italia (17 apariții).

Inițiativa autorităților italiene de a emite un **decret de expulzare** a infractorilor de pe teritoriul Italiei a fost prezentată de 13 ori în articolele analizate. În tandem, exemple concrete de **expulzări** ale unor migranți infractori au fost prezentate de 11 ori.

Procesul judiciar și **evoluția anchetei** deschise în cazul Mailat au fost prezentate de 9 ori în intervalul monitorizat, în timp ce jurnaliștii au sesizat de 8 ori **atacuri xenofobe** ale căror victime au fost cetățenii români din Italia.

Jurnaliștii au acordat atenție și unor teme adiacente, precum: imaginea României în spațiul comunitar pe fondul acestei crize, profesionalismul jurnaliștilor români și italieni în prezentarea acestui caz, politicile de integrare socială a romilor inițiate de autoritățile românești, standardele de viață în comunitățile rome sau incidența fenomenului infracțional în cadrul etniei rome (vezi categoria **alte teme** – 33 de apariții).

Publicația	Respectarea prezumției de nevinovăție	Nerespectarea prezumției de nevinovăție	Total
Evenimentul Zilei	6	17	23
Jurnalul Național	8	13	21
Libertatea	3	14	17
Total	17	44	61

Din numărul total de articole analizate, în 61 se impunea respectarea prezumției de nevinovăție. Principiul **prezumției de nevinovăție** a fost încălcat în 44 dintre articolele analizate.

Cele mai multe dintre acțiunile și atributele asociate etniei rome în articolele analizate au făcut trimitere la comportamente indezirabile (criminalitate, infracționalitate, violență)

- ATRIBUTE ASOCIATE ETNIEI ROME

Emitător	Atribut	Apariții
Jurnalist	Hoți	2
	Infractori	2
	Ucigaș	2
	Criminal	2
	comunitate de la periferia civilizației	1
	Corcitori	1
	cerșetori	1
	nu au cultură	1
	Tâlhar	1
	Violenți	1
Oficiali romani	Nemernic	1
Politia italiana	Periculoși	1
	criminal	1
Alti actori	Periculoși	1
	Nebun	1
	Tâlhar	1
	copil-problemă	1
	nu-l duce capul	1
	Omenos	1
	Simțit	1

- ACȚIUNI ASOCIATE ETNIEI ROME

Emitător	Acțiune	Apariții
Jurnalist	Omucidere	27
	Furturi	16
	Violuri	15
	trăiesc în tabere	14
	agresiuni fizice	6
	Bătăi	6
	Tâlhărie	5
	Jafuri	4
	trăiesc în șatre	3
	lipsire de libertate	2
	muncesc	2
	violare de domiciliu	2
	comit infracțiuni	2
	cerșetorie	2
	a comis un gest de o violență extremă	1
	deținere de arme	1
	deținere de droguri	1
	sechestrare	1

	trăiesc cu ce găsesc prin gunoaie	1
	ultraj contra bunelor moravuri	1
	proxenetism	1
	distrugerii	1
	tulburarea liniștii publice	1
	santaj	1
	atacuri	1
	comit orori	1
	scandaluri	1
	trăiau într-o cocioabă	1
	trăiesc în mizerie	1
Oficiali români	trăiesc în tabere	3
	violuri	1
	trăiesc în ghetoare	1
	nu muncesc	1
	nu plătesc taxe	1
Asociații și partide din diaspora	comit infracțiuni	1
	agresiuni fizice	1
Jurnaliști italieni	consumă alcool	1
	trăiesc în vizuină	1
	violuri	3
	jafuri	1
	trăiesc într-o baracă mizeră	1
	omucidere	1
	trăiesc în mizerie	1
Poliția italiană	cămătărie	1
	cumpără mașini de lux	1
	trafic de droguri	1
	trafic de persoane	1
	agresiuni fizice	1
Alți actori	muncesc	2
	locuiesc în tabăra ilegală	2
	furturi	1
	caștigă puțin	1
	atacuri	1
	amenințări	1

EVENIMENTUL ZILEI

În intervalul 1 – 10 noiembrie 2007, cotidianul **Evenimentul Zilei** a publicat 27 de articole relevante pentru această analiză. Cazul Mailat și subiectele legate de migrații români din Italia au fost prezentate în 24 de articole de informare și alte trei editoriale. Media zilnică de articole publicate de Evenimentul Zilei a fost de aproximativ 3.

Teme	Nr. apariții
Infracțiuni ale românilor în Italia	7
Reacția autorităților române	7
Decretul de expulzare	5
Reacții xenofobe la adresa românilor	5
Presupusa crimă comisă de Romulus Mailat	4
Expulzări	3
Ancheta în cazul Mailat	2
Atacuri xenofobe la adresa românilor	2
Imaginea României	2
Funeraliile Giovannei Reggiani	2
Justiția din România	2
Profil Romulus Mailat	2
Integrarea romilor în societate	1
Lansarea unui forum de discuție despre cazul Mailat	1
Migrații români (beneficii pentru Italia și România)	1
Reacția Spaniei la posibilele expulzări din Italia	1

Infracțiunile românilor din Italia și **reacția autorităților române** în detensionarea relațiilor cu Italia au fost cele mai mediatizate teme în Evenimentul Zilei (câte 7 apariții). Jurnaliștii au prezentat și analizat **decretul de expulzare** a infractorilor din Italia, dar au și semnalat mai multe cazuri de reacții xenofobe îndreptate împotriva românilor (câte 5 apariții).

Filmul evenimentelor care compuneau **presupusa crimă** săvârșită de Romulus Mailat a fost prezentat de 4 ori. Tot în Evenimentul Zilei au fost prezentate de 3 ori cazuri concrete de **expulzări** a unor persoane indezirabile de pe teritoriul Italiei.

Celelalte teme identificate au cumulat sub 2 apariții.

În 23 din cele 27 de articole analizate a fost necesară aplicarea și respectarea **prezumției de nevinovăție**. Presumpția de nevinovăție nu a fost respectată în 16 articole.

În materialele publicate în **Evenimentul Zilei**, cele mai multe atribute și acțiuni asociate etniei rome au ilustrat comportamente indezirabile (criminalitate, violență, dezorganizare etc.).

- ATRIBUTE ASOCIATE ETNIEI ROME

Emițător	Atribut	Număr mențiuni
Jurnalist	hoți	1
	infractori	1
	ucigaș	1
	comunitate de la periferia civilizației	1
Oficiali români	nemernic	1
Alți actori	copil-problemă	1
	nu-l duce capul	1
	omenos	1
	simțit	1

- ACȚIUNI ASOCIATE ETNIEI ROME

Emitător	Acțiune	Număr mențiuni
Jurnalist	omucidere	9
	violuri	6
	furturi	3
	trăiesc în tabere	3
	agresiuni fizice	2
	bătăi	2
	trăiesc în șatre	2
	a comis un gest de o violență extremă	1
	deținere de arme	1
	deținere de droguri	1
	jafuri	1
	lipsire de libertate	1
	muncesc	1
	sechestrare	1
	trăiescu cu ce găsesc prin gunoaie	1
	ultraj contra bunelor moravuri	1
	violare de domiciliu	1
	comit infracțiuni	1
	proxenetism	1
Oficiali români	trăiesc în tabere	2
	Violuri	1
	trăiesc în ghetouri	1
	nu muncesc	1
	nu plătesc taxe	1
Alți actori	Muncesc	2
	Furturi	1
	câștigă puțin	1
Jurnalist italian	consumă alcool	1
	trăiesc în vizuină	1

JURNALUL NAȚIONAL

În perioada 1 – 10 noiembrie 2007, cotidianul *Jurnalul Național* a publicat un număr de 16 articole de informare și 13 articole de opinie relevante pentru analiză.

Teme	Nr. apariții
Infrațiuni ale românilor în Italia	8
Decretul de expulzare	6
Expulzări	6
Atacuri xenofobe	5
Presupusa crimă comisă de Romulus Mailat	5
Reacții xenofobe la adresa românilor	5
Ancheta în cazul Mailat	3
Familia lui Romulus Mailat	3
Lipsa de profesionalism a media	3
Alte teme	4

Cele mai multe dintre articolele analizate în paginile publicației Jurnalul Național în intervalul monitorizat au prezentat **infrațiuni ale românilor în Italia** (8 apariții ale temei în cadrul materialelor analizate). Aprobarea și discutarea ulterioară a prevederilor **decretului de expulzare** pentru imigranții considerați periculoși de către autoritățile italiene au fost discutate în cadrul a 6 dintre cele 29 de articole monitorizate, tot 6 articole prezentând și **expulzări** ale românilor.

Filmul **presupusei crime a cetățeanului român Nicolae Romulus Mailat** a fost prezentat în 5 articole.

Reacțiile xenofobe ale italienilor (declarații intolerante, acte de discriminare la adresa imigranților români) și **atacurile xenofobe** au fost prezentate fiecare în câte 5 articole în intervalul monitorizat.

Ancheta desfășurată de autoritățile italienești în cazul cetățeanului român Romulus Mailat a fost prezentată în cadrul a 3 materiale informative; revenirea în România a membrilor **familiei Mailat** a fost prezentată tot în cadrul a 3 materiale informative.

Au fost identificate trei articole care au criticat modul în care presa italiană și cea românească au prezentat presupusele fapte ale cetățeanului român Romulus Mailat (tema "**lipsa de profesionalism a media**", 3 apariții).

Din numărul total de articole, în 21 de cazuri se impunea respectarea prezumției de nevinovăție cu privire la diferiți actori și infracțiuni punctuale prezentate în articole. Principiul **prezumției de nevinovăție** a fost încălcat în 13 cazuri și respectat în 8 cazuri.

Cele mai multe dintre acțiunile și atributele asociate etniei rome în articolele analizate din *Jurnalul Național* au făcut trimitere la comportamente indezirabile (criminalitate, infracționalitate, violență).

- **ATRIBUTE ASOCIATE**

Emițător	Atribut	Apariții
Jurnalist	criminal	2
	corcitori	1
	cerșetori	1
	hoți	1
	nu au cultură	1
	tâlhar	1
	ucigaș	1
	violenți	1
Politia italiană	periculoși	1

- **ACȚIUNI ASOCIATE**

Emițător	Acțiuni	Total
Jurnalist	omucidere	7
	furturi	4
	trăiesc în tabere	4
	jafuri	3
	violuri	3
	bătăi	2
	agresiuni fizice	2
	furturi	2
	tâlhărie	2
	cerșetorie	1
	distrugerii	1
	lipsire de libertate	1
	omucidere	1
	trăiesc în tabere	1
	tulburarea liniștii publice	1
	violare de domiciliu	1
	violuri	1

Jurnalist italian	violuri	2
	jafuri	1
	trăiesc într-o baracă mizeră	1
	omucidere	1
	trăiesc în mizerie	1
Poliția italiană	cămătărie	1
	cumpără mașini de lux	1
	trafic de droguri	1
	trafic de persoane	1
Asociații și partide din diaspora	comit infracțiuni	1
	agresiuni fizice	1
Alți actori	locuiesc în tabăra ilegală	2

LIBERTATEA

Cotidianul **Libertatea** a publicat 22 de articole circumscrise cazului Mailat în perioada 1 – 10 noiembrie 2007. Cazul Mailat și subiectele legate de migrații români din Italia au fost prezentate în 19 de articole de informare și alte trei editoriale. Media zilnică de articole publicate de ziarul Libertatea a fost de 2,2.

Teme	Nr. apariții
Reacția autoritatilor române	11
Presupusa crimă comisă de Romulus Mailat	8
Reacții xenofobe la adresa românilor	7
Infracțiuni ale românilor în Italia	5
Ancheta în cazul Mailat	4
Expulzări	4
Profil Costică Argint	2
Migranții români (beneficii pentru Italia și România)	2
Familia lui Romulus Mailat	1
Infracționalitatea în rândul romilor	1
Reacția ONG-urilor față de declarația Ministrului de Externe	1
Situația socială a romilor în România	1

Jurnaliștii de la Libertatea au prezentat cu preponderență felul în care au **reacționat autoritățile române** pentru a rezolva disensiunile apărute între București și Roma (11

aparitii). Elementele care au format **presupusa crimă comisă de Romulus Mailat** au fost prezentate de 8 ori. Semnale privind **reacții xenofobe la adresa românilor** au fost prezentate de 7 ori în ziarul Libertatea. În aceeași perioadă a fost prezentat și **fenomenul infracțional** din Italia ce-i are ca sursă pe migranții români (5 apariții).

Evoluția **anchetei în cazul Mailat** și procesul de **expulzare** demarat de autoritățile italiene au fost prezentate de câte 4 ori.

Celelalte teme identificate au cumulat sub 2 apariții.

În 17 din cele 22 de articole analizate a fost necesară aplicarea și respectarea **prezumției de nevinovăție**. Prezumția de nevinovăție nu a fost respectată în 14 articole.

În materialele publicate în **Libertatea**, cele mai multe atribute și acțiuni asociate etniei rome au ilustrat comportamente indezirabile (criminalitate, violență, dezorganizare etc.).

- ATRIBUTE ASOCIATE ETNIEI ROME

Emitător	Atribut	Număr mențiuni
Jurnalist	Infractori	1
Cetățeni români	periculoși	1
	nebun	1
Reprezentanți etnie	tâlhar	1

- ACȚIUNI ASOCIATE ETNIEI ROME

Emitător	Acțiune	Număr mențiuni
Jurnalist	omucidere	10
	furturi	7
	trăiesc în tabere	6
	violuri	5
	tâlhărie	3
	agresiuni fizice	2
	bătăi	2
	șantaj	1
	atacuri	1
	cerșetorie	1
	comit infracțiuni	1
	comit orori	1
	muncesc	1
	scandaluri	1
	trăiau într-o cocioabă	1

	trăiesc în mizerie	1
	trăiesc în șatre	1
Oficiali români	trăiesc în tabere	1
Jurnaliști italieni	violuri	1
Poliția italiană	agresiuni fizice	1
Alți actori	atacuri	1
	amenințări	1

Cazul Mailat în presă

Studiu de caz

Repere metodologice

Din punctul de vedere al naturii știrilor, subiectele de presă se împart în două mari categorii: *subiecte curente* în agenda media, cu care presa și-a creat mecanisme de relatare uzuale (de exemplu, discutarea bugetului de stat, deschiderea școlilor, examenul de admitere la facultăți, alegeri etc.) și *subiecte extraordinare*, generate de evenimente ieșite din comun, cu potențial de declanșare a unor crize sociale, politice sau economice. Dezastrele naturale, atacurile teroriste sau căderea bursei sunt câteva exemple în acest sens. Procesul de relatare, în cazul celui de-al doilea tip de subiecte, reprezintă o provocare pentru orice profesionist de presă. Mai ales în primele zile de comunicare când jurnalistul, presat de momentul publicării, se confruntă cu o situație limită în care informațiile sunt puține și greu de verificat, sursele inaccesibile. În aceste condiții, pregătirea profesională și discernământul ziaristilor sunt mai importante ca oricând. Practic, modul în care gestionează jurnaliștii astfel de situații excepționale este esențial pentru perspectiva pe care publicul o obține în final.

În contextul incidentului petrecut la Roma, reacțiile opiniei publice și ale autorităților italiene au transformat agresiunea căreia i-a căzut victimă un cetățean italian într-o criză socială de proporții, o criză a cărei mediatizare a întrunit condițiile caracteristice relatărilor despre subiecte extraordinare. Prin analiza de față, am urmărit modul în care jurnaliștii au relatat despre crima de lângă gara Tor di Quinto din Roma, al cărei presupus autor a fost un român de etnie romă și, respectiv, despre criza ce a urmat în primele șase zile¹ de la declanșarea ei .

Analiza noastră a mai urmărit eventuale derapaje de la etica profesională a jurnalistului. Studiul cuprinde observații și comentarii care fac referire la situații în care jurnaliștii nu au respectat reguli de deontologie jurnalistică elementare – prezumția de nevinovăție, asocierea infracționalității cu etnia, informații care nu sunt susținute cu date (ex. statistici care, la o citire mai atentă, ridică întrebări de culegere a datelor, lipsa sursei informațiilor folosite în elaborarea statisticilor etc.), folosirea unor tehnici din sfera manipulării - generalizarea pentru descrierea unor cazuri particulare, omisiunea informației etc.

¹ 1 – 6 noiembrie 2007

Metoda de culegere a datelor studiului constă în prezentarea cronologică a principalelor teme identificate în cele trei publicații. Studiul a fost elaborat în trei pași:

- selecția informațiilor noi care au completat zilnic narativul relatărilor jurnalistice;
- clasificarea informațiilor în categorii de teme;
- formularea unui narativ care să ofere înțelegerea modului în care ziariștii și-au construit discursul în contextul cazului Mailat și al crizei imigranților români din Italia.

Studiul a urmărit mediatizarea « cazului Mailat » în edițiile electronice a trei publicații naționale - Evenimentul Zilei, Jurnalul Național și Libertatea – primele cotidiene din România, după tiraj.

Principalele teme și informații care au contribuit la formularea subiectului și au predominat relatările fiecărei ediții în parte.

1 noiembrie. Descrierea faptei - primele informații obținute din diverse surse (poliție, martor ocular, vecini); adoptarea de urgență a unui decret prin care se facilita expulzarea infractorilor străini; reacțiile autorităților din România, colaborare între autorități române și italiene, critica premierului Tăriceanu față de autoritățile italiene.

2 noiembrie. Informații noi în cazul Mailat – audierea acuzatului; familia lui Mailat; operațiuni de control și evacuare a taberelor de romi; informații referitoare la numărul românilor propuși pentru expulzare, statistici despre infraționalitate.

3 noiembrie. Publicarea unor detalii din viața privată a lui Nicolae Mailat; funeraliile victimei, autoritățile italiene au început să identifice românii propuși pentru expulzare; români din Italia – *victime* ale atacurilor rasiste și xenofobe sau *agresori* care au atacat și jefuit cetățeni italieni; români în Italia – intervievați; declarații ale autorităților italiene care au condamnat atacurile rasiste împotriva românilor; razii ale poliției italiene de identificare a infractorilor români.

4 noiembrie. Razii în comunitățile de romi; funeraliile victimei; măsuri luate de autoritățile române contra actelor de rasism și xenofobie din Italia; primele ordine de expulzare a unor români au fost semnate și primii patru români/romi au ajuns la București; reacții ale grupărilor politice și asociațiilor românești din Italia în contextul crizei.

5 noiembrie. Rezultatul autopsiei a infirmat violul; reacția organizațiilor neguvernamentale la declarația lui Adrian Cioroianu.

6 noiembrie. Întoarcerea mamei lui Mailat în România; statutul românilor în Italia și în străinătate; marșul din fața Ambasadei Italiei organizat de Partidul Conservator; Corneliu Vadim Tudor însărcinat de conducerea Prlamentului să ia legătura cu autoritățile italiene pentru rezolvarea crizei.

I. Categori tematice în relatările despre *Cazul Mailat și criza românilor din Italia*:

A. Fapta. Incidentul de lângă gara Tor di Quinto din Roma, Italia, în care o femeie „a fost violată, bătută și aruncată într-un șanț” de către Romulus Nicolae Mailat, român de etnie romă, a fost prezentat publicului român începând cu 1 noiembrie de către ziarurile și televiziunile din România care au preluat, fără excepție, informații din presa italiană. Ediția electronică a Evenimentului Zilei, citând *Corriere della Serra*, anunța că „soția unui ofițer de marină a fost violată de un român de etnie rromă din Sibiu”. Anunțul era însoțit de imagini video „cu tabăra de rromi unde a trăit *criminalul*”. Cititorii au aflat că victima, Giovanna Reggiani, se întorcea de la cumpărături și a fost acostată pe o stradă strâmtă, prost luminată, în apropierea comunității „șatrei” de imigranți ilegali din România.

Tot Evenimentul Zilei anunța că există și un *martor*. Denunțătoarea – „iubita geloasă”, „concubina criminalului” sau Emilia, “ o țigancă din șatră” - l-ar fi surprins pe Mailat în timp ce “încerca să scape de trupul femeii, care nu mai dădea semne de viață. Țigancă l-a văzut aruncând trupul Giovannei în șanț și a alertat un echipaj de poliție din zonă”. “Carabinierii l-au reținut pe Mailat câteva ore mai târziu”. Geanta victimei, găsită de poliție în baraca lui Mailat, îl incrimina deopotrivă. Părerile locuitorilor din zona Tor di Quinto, au completat relatările primei zile. O vecină sosită la spital la Giovanna critica autoritățile italiene și faptul că “ceea ce s-a întâmplat era previzibil. De ani întregi ne luptăm, pentru că zona Tor di Quinto a ajuns în mâinile imigranților ilegali”.

Libertatea informa că “infractorul a fost *demasc*at chiar de mama sa, care și-a văzut fiul cărând corpul femeii, după ce acesta o agresase. Bătrâna, pe numele său Emilia, este acum în custodia Poliției și va fi audiată, împreună cu fiul său...”. Citând *Giornalistica Italia*, Libertatea își începea expunerea cazului din perspectiva procurorului italian care „a cerut arestarea cetățeanului român Nicolae Romulus Mailat (24 de ani), *acuzat că a agresat și violat* marți, la Roma, o femeie de 47 de ani, Giovanna Reggiani” și a continuat: „*conform declarațiilor lui*, rromul a acostat-o pentru a-și satisface poftele carnale, întrucât îi era dor de soția sa, rămasă în România. El a violat-o, a bătut-o și apoi a aruncat-o pe Giovanna Reggiani într-o groapă de lângă stația de metrou Tor di Quinto din Roma”. În momentul publicării primelor articole, victima se afla în comă profundă, “are craniul crăpat, corpul este plin de lovituri, iar șansele sale de supraviețuire sunt aproape nule, conform medicilor” (Libertatea, 1 noiembrie).

În Jurnalul Național, articolul cu titlul „*Roma – Alt român îngrozește Italia*” informa despre colaborarea dintre polițiștii români și cei italieni „în ancheta în care un român este cercetat pentru violarea și uciderea soției unui ofițer din marina militară”. Articolul menționa că, „potrivit unor surse polițienești, în cursul audierilor”, Romulus Mailat, „anchetat pentru omucidere voluntară”, „și-ar fi recunoscut vinovăția”. Conform publicației, *martorul ocular* și cea care a chemat poliția era „o compatrioată de-a sa din tabăra de romi din Tor di Quinto”. Către sfârșitul zilei, Jurnalul Național înștiința că Giovanna Regianni murise după câteva ore de spitalizare.

Informații suplimentare în cazul Mailat. A doua zi (vineri, 2 noiembrie), ziarele au scris despre *audierea lui Mailat* de către poliția italiană. Libertatea a acordat un spațiu larg cazului. Ediția electronică a tabloidului a scris că Mailat a fost încarcerat la penitenciarul de maximă siguranță Regina Coeli din Roma și că “infractorul este izolat în penitenciar, din cauza amenințărilor cu moartea venite din partea celorlalți deținuți, mulți dintre ei români”. Sub titlul “*Grațiat pentru a ucide*”, cotidianul a reluat descrierea incidentului din Roma, încălcând prezumția de nevinovăție și asociind infracțiunea cu etnia autorului: “Un act *de o violență cruntă* comis de un țigan român asupra unei italience de 47 de ani, care se află acum în comă profundă, a adus din nou țara noastră pe prima pagină a ziarelor din Italia, iar jurnalele televiziunilor încep cu această *oroare*. (...) Conform IPJ Sibiu, țiganul Nicolae Romulus Mailat a ucis în Italia după ce a fost grațiat în România”.

În aceeași zi, Libertatea a continuat să o identifice pe mama lui Mailat cu martorul ocular al incidentului și adăuga că “romii care trăiau în aceeași tabără mizeră de la Tor di Quinto sunt revoltați că bătrâna și-a trădat fiul și au afirmat că o vor găsi și o vor ucide”.

Aceeași publicație mai informa că “în timpul interogatoriului (...) Mailat a negat că ar fi violat-o și bătut-o pe italiancă. El a recunoscut doar că i-a smuls geanta de pe umăr”. Noutatea venea în contradictoriu cu datele obținute și publicate de Libertatea cu o zi în urmă - „romul a acostat-o, *conform declarațiilor lui*, pentru a-și satisface poftele carnale, întrucât îi era dor de soția sa, rămasă în România. El a violat-o, a bătut-o și apoi a aruncat-o pe Giovanna Reggiani într-o groapă...”. Totuși, sursele poliției italiene au anunțat că Nicolae Mailat purta urmele confruntării cu victima și au oferit detalii despre ceea ce se întâmplase. Singură, Libertatea a menționat și un complice, “aparent locuitor al aceleiași tabere de barăci de la Tor di Quinto”. Tot a doua zi, Evenimentul Zilei relua

“filmul atacului asupra Giovannei Reggiani” care “a fost violată și bătută cu sălbăticie pentru că a încercat să opună rezistență”.

Sâmbătă, 3 noiembrie, cele trei publicații au reluat știrile în cazul Mailat. Dacă în prima zi, au existat încercări de respectare a prezumției de nevinovăție (Jurnalul Național, Libertatea), în a treia zi, toate cele trei publicații l-au identificat pe Mailat ca fiind vinovat de furt, viol și de crimă. Discursul jurnaliștilor a ignorat de multe ori respectarea prezumției de nevinovăție: “a fost atacată marți noaptea de cetățeanul român de etnie romă Nicolae Romulus Mailat, care a bătut-o și violat-o” (Evenimentul Zilei), “G. R., victima românului Nicolae Mailat, care a bătut-o și a violat-o” (Jurnalul Național). Libertatea, deși folosește formulări specifice prezumției de nevinovăție (“*ar fi violat și ucis în bătaie*”), la două propoziții distanță, încălca prezumția de nevinovăție și îl cataloga pe Mailat drept “*criminal*”. Totuși, toate cele trei cotidiane au adăugat faptul că Mailat a recunoscut numai furtul și a negat celelalte acuzații.

Jurnalul Național a prezentat rezultatele primelor cercetări și a adus informații noi despre *martoră*: “femeia din tabăra de romi care a anunțat fapta lui Mailat se află acum în custodia poliției, pentru că o parte din locuitorii taberei au vrut să o linșeze, pe motiv că a trădat”. Informațiile sunt similare cu cele oferite de Libertatea, cu mențiunea că aceasta din urmă a identificat martora ca fiind mama acuzatului. Prezentarea antecedentelor penale ale acuzatului în Evenimentul Zilei și Jurnalul Național au întregit tabloul relatărilor în primele zile, “Hoț în România, violator și ucigaș în Italia” titra Evenimentul Zilei (2 noiembrie).

La cinci zile de la producerea incidentului, noi date în cadrul anchetei contraziceau parte dintre relatările jurnaliștilor de până atunci. *Publicarea rezultatelor autopsiei* marți, 5 noiembrie, au scos la iveală faptul că victima nu fusese violată de Nicolae Mailat, așa cum presa italiană și cea românească relataseră cu convingere. Libertatea scria că “în urma autopsiei, nu a fost descoperită nicio urmă exterioară care să indice faptul că Romulus Mailat ar fi violat-o pe Giovanna, așa cum scrisese presa italiană”. Deși articolele din Evenimentul Zilei îl încriminaseră pe Mailat și pentru viol, cotidianul nu a publicat imediat rezultatele autopsiei care infirmau teza violului. Cititorii Jurnalului Național au aflat despre rezultatele autopsiei din editorialul “*O manipulare ca în România*”, din 6 noiembrie.

În a șasea zi a relatărilor, poliția italiană, citată în Evenimentul Zilei, anunța audierea martorului, “femeia de etnie romă”.

Familia și apropiații lui Mailat în presă. Încă din prima zi a relatărilor despre cazul Mailat, ziaristii au acordat atenție familiei lui Mailat (mai ales, mamei) și apropiaților acestuia. Au fost publicate fragmente din interviuri luate mamei, bunicului din Avrig, iubitei sale², vecinilor din tabăra de lângă Tor di Quinto, vecinilor din satul natal. În ceea ce o privește pe mama lui Nicolae Mailat, încă din prima zi, Libertatea o identifica drept martor ocular al jafului și al violului (așa cum am văzut mai sus), deși Evenimentul Zilei și Jurnalul Național atribuiau această calitate unei femei din tabără, speculând însă calitatea acesteia de concubină a lui Mailat. Evenimentul Zilei publica un material în cadrul căruia mama lui Mailat spunea că “este convinsă că nu fiul ei a atacat-o pe italiancă” și amintea de problemele psihice ale fiului său. Motivele întoarcerii mamei în România au fost expuse, prin vorbele acesteia, în ediția electronică a ziarului Libertatea - “în Italia ne era frică să nu fim omorâți, pentru că toată lumea ne spunea că suntem criminali. Ne-am făcut bagajele și ultimele zile le-am petrecut pe unde am putut, ne-am ascuns” (4 noiembrie) și în cea a Jurnalului Național - “am plecat îngrozită de la Roma, pentru că acolo nu mai este de trăit. Italienii nu mai fac diferență între țigani și români. Ne-au spus că ne omoară pe toți și atunci am plecat”.

Întoarcerea mamei la Avrig, în județul Sibiu, a fost prezentată în amănunt de cele trei publicații în edițiile din 6 noiembrie. Jurnalul Național a publicat un amplu reportaj făcut la fața locului, iar Libertatea și Evenimentul Zilei au scris despre acest subiect,

² Libertatea a dedicat un articol amplu iubitei lui Mailat, pe care a prezentat-o trăind în condiții mizere, devotată lui Mailat și cu credință în nevinovăția acestuia. Articolul este dominat de construcții discursive literare: (*șapou*) “O viață răpusă cu barbarie la marginea Romei, pe aleile desfundate dintr-o tabără de țigani, a șocat întreaga Italie care acum vrea sânge, vrea să o răzbune pe femeia tâlhărită și agresată. Departe de 'Cizmă', unde s-a dezlănțuit potopul asupra țiganilor, într-un colț uitat din România, o femeie își poartă, fără vină, crucea pentru păcatele iubitului ei criminal. Zi de zi, Aurelia Bambu, de 27 de ani, din mica așezare sibiană Arăpașu de Sus trăiește cu teama că va fi alungată din sat, batută sau chiar ucisă de vecini sau de neamuri”.

“Viața în țigănie, între malurile sterpe de pământ care ascund 'oala' Arăpașu de Sus, e aspră. Găurile din zidurile caselor încropite din pământ și paie lasă, din loc în loc, să se vadă goliciunea din odăile sumbre, îmbăcsite de praf și îmbibate de umezeală. Acoperișurile șubrede, așezate pieziș, parcă stau să cadă la cea mai mică pal de vânt, iar în curți nu e nici țipenie de orătanie. Aici, doar copiii sunt veseli. Pentru că nu înțeleg nimic. Poate doar câteva cuvinte în italiană auzite la parinții lor care stau mai mult în 'Cizmă' decât în țigănie (...) Aurelia Bambu și iubitul ei Romulus Mailat sunt și ele personaje triste ale acestei lumi terne din care au vrut să evadeze pentru totdeauna. Bărbatul a plecat în Italia, chipurile la muncă, dar a ajuns într-o pușcărie după ce i-a crăpat țeasta cu un bolovan unei femei” (4 noiembrie).

reliefând cererea comunității de romi de alungare a familiei lui Mailat din satul Avrig. Un șapou din Libertatea anunța: “Familia lui Romulus Nicolae Mailat, *romul care a ucis-o pe italianca* Giovanna Reggiani, este renegată de țigănime”.

Detalii din viața privată a lui Nicolae Mailat au fost publicate în special de *Libertatea*. Înainte ca Nicolae Mailat (“bărbatul care a speriat Italia cu fapta pentru care este arestat”) să plece în Italia, sora lui fusese omorâtă în bătaie de soțul ei, “care a decis să-i ia femeii viața, pentru că “se simțea neglijat ca bărbat” (3 noiembrie).

“Sărăcia” și “mizeria” au ieșit în evidență în articolele care au descris condițiile în care trăiau consătenii lui Mailat și familia acestuia, fie că au fost relatate de publicații din Italia, precum *Corriere della Sera*, care și-au trimis corespondenți în Avrig sau în comunitatea de romi de lângă Tor di Quinto (și preluate apoi în publicațiile românești), fie că au fost relatate de reporteri români trimiși să consemneze în Avrig. Jurnalul Național din 5 noiembrie a publicat informațiile dintr-un astfel de reportaj realizat de *Corriere della Sera* în satul sibian. Articolul începea prin a asocia etnicii romi cu infracționalitatea: “La Avrig, romii câștigă atât cât să supraviețuiască, furând fier și revânzându-l, apoi, pentru câțiva bani kilogramul. Mulți recunosc că fac același lucru și atunci când pleacă în străinătate (...) Oamenii sunt însă impresionați de valul de xenofobie generat în Italia de crima comisă de Mailat. “Acum, n-o să mai pot fura în Italia”, strigă un bărbat din mulțimea care înconjoară baraca lui Nicolae. “E atâta ură împotriva țării noastre, și este singurul lucru care îi unește, acum, pe români și romi”. Reportajul publicat de *Corriere della Serra* a fost preluat aproape integral și de *Evenimentul Zilei* în data de 6 noiembrie.

Detalii de la *funeraliile victimei* au contribuit la conturarea narativului jurnaliștilor despre subiectul Mailat. *Evenimentul Zilei* a relatat despre acest subiect pe parcursul a două zile. Citând din nou presa italiană, cele trei publicații au informat că la slujba de înmormântare, alături de rude și prieteni, au fost prezente oficialități italiene, trecători și “români care nu au vorbit română de teama eventualelor reacții violente din partea italienilor” (*Evenimentul Zilei*, 3 noiembrie). *Evenimentul Zilei* din 4 noiembrie, citând *La Repubblica*, a descris în detaliu evenimentele care au avut loc în ziua funeraliilor. Momentul în care coșciugul a fost scos din biserică a fost identificat cu punctul culminant al evenimentului, când “în audiență s-a pornit o scurtă revoltă verbală: „Ne e frică!”, „Faceți legi!”, „Români, înapoi în țară!”. *Libertatea* a observat absența autorităților

române și a punctat reacțiile participanților care “au cerut răzbunare pentru crima odioasă”, “moarte românilor! Asasini, plecați la voi acasă!” (4 noiembrie).

Principii etice încălcate în relatările despre cazul Mailat. În analiza care deschide acest studiu, se poate observa frecvența cu care jurnaliștii celor trei publicații monitorizate au încălcat *principiul prezumției de nevinovăție*. Încă din prima zi, din primul paragraf, ediția electronică a Evenimentului Zilei a alăturat lui Nicolae Mailat eticheta de „criminal”, încălcând astfel prezumția de nevinovăție: „... soția unui ofițer de marină, care a fost violată de un român de etnie rromă din Sibiu”. Alături, publicația oferea “imagini video cu tabăra de rromi unde a trăit *criminalul*”. Totuși, în al treilea paragraf al aceluiași articol, aflăm că “romul Nicolae Mailat [era] *acuzat* că a violat-o și aproape a ucis-o...”.³

Este de remarcat faptul că, deși două dintre publicații și-au început relatările respectând prezumția de nevinovăție a acuzatului, acestea au continuat prin încălcarea principiului, chiar din al doilea material al zilei pe același subiect. Iată câteva exemple:

Libertatea, 1 noiembrie, ediția electronică: în primul articol, „Romulus Mailat (24 de ani), *acuzat că a agresat și violat* marți, la Roma, o femeie”; în al doilea articol, “Nicolae Romulus Mailat (25 de ani), rrom din România (...) *a comis* o faptă ce a adus din nou țara noastră în atenția opiniei publice italienești ... El *a violat-o, a bătut-o și apoi a aruncat-o* pe Giovanna Reggiani într-o groapă de lângă stația de metrou Tor di Quinto din Roma”.

În același mod, *Jurnalul Național*, în primul său articol pe acest subiect, a respectat prezumția de nevinovăție a lui Mailat „*cercetat pentru violarea și uciderea...*”, „*suspectat că ar fi acostat o femeie*”, însă, în continuarea articolului, a scris despre “românul de etnie romă care *a bătut și violat* o italiancă marți”.

Inconsecvența în respectarea sau nerespectarea celor două principii etice (prezumția de nevinovăție și asocierea etniei cu infracționalitatea) a durat pe tot parcursul relatărilor, predominând încălcările. Este și cazul Evenimentului Zilei care, deși a început relatările pe un ton de condamnare fără sentință, în zilele următoare, a folosit formulări care uneori au respectat cele două principii menționate mai sus, alteleori, nu:

- „soția unui ofițer de marină, care a fost violată de un român de etnie rromă”
- „Giovanna Regianni a fost violată și bătută cu sălbăticie”

³ Citatul relevă un alt aspect important: infractorului îi este identificată apartenența etnică, un lucru irelevant în cadrul articolului, dar o practică des întâlnită în presa românească, în particular, în privința etniei rome.

- italianca “ucisă de Nicolae Mailat”,
- “Romulus Nicolae Mailat, cel care a violat-o și ucis pe italianca Giovanna Reggiani”,
- “*femeia ucisă* de românul de *etnie rromă* Romulus Nicolae Mailat a fost înmormântată”,
- “Giovanna Reggiani, italianca *ce se presupune* a fi fost ucisă de *imigrantul român* Romulus Mailat, a fost înmormântată ieri”,
- “Giovanna Reggiani, *femeia ucisă* de *un cetățean român de etnie rromă* în apropierea Romei a fost înmormântată, ieri...”
- “italianca *agresată și ucisă* pe 30 octombrie de *țiganul român* de 24 de ani Nicolae Romulus Mailat”

B. Români în Italia. Modul în care presa italiană a reacționat și a relatat incidentul din seara zilei de 31 octombrie 2007, de lângă gara Tor di Quinto, a transformat o crimă comisă de un individ într-o criză îndreptată împotriva românilor din Italia. Majoritatea articolelor identificate au cuprins relatări despre efectele denigrării românilor din Italia pe fondul crimei al cărei autor era suspectat un român (reacțiile rasiste și xenofobe împotriva românilor), despre întâlnirile de urgență ale autorităților italiene care au generat adoptarea de urgență a unei ordonanțe care facilita expulzarea infractorilor străini numai pe baza hotărârii prefectului, fără o decizie judecătorească în prealabil (Evenimentul Zilei și Jurnalul Național au abordat subiectul încă din prima zi a relatărilor), despre colaborarea autorităților româno-italiene în cazul Mailat, dar și pentru găsirea unei soluții în cazul infractorilor români din Italia.

Adiacent, cazurile unor români/romi care au jefuit sau au atacat italieni, chiar în intervalul 1-6 noiembrie, atunci când criza din Italia lua amploare, au completat relatările despre românii atacați. *Dihotomia român infractor - român cinstit* a dominat în articolele celor trei publicații, parcă să contrabalanseze imaginea negativă promovată în presa italiană (această tendință de promovare a unei imagini negative a minorității românești a fost vizibilă și înainte de apariția cazului Mailat). În primele șase zile după uciderea Giovannei Regianni, calitatea românului “cinstit” din Italia a fost asociată celei de *român – victimă a reacțiilor rasiste și xenofobe*.

Jurnaliștii de la Evenimentul Zilei au considerat că unul dintre elementele care au contribuit la amplificarea crizei a fost *discursul xenofob al primarului Romei*, care, la

aflarea faptei, a spus că românii din Italia ar trebui să fie încadrați într-un grup caracterizat de “o tipologie care are crima drept caracteristică principală”.

a) *Decretul de expulzare a infractorilor străini.* Încă din prima zi, alături de informațiile despre fapta lui Nicolae Mailat, Evenimentul Zilei înștiința despre Consiliul de Miniștri de la Roma care se reunise în regim de urgență “pentru a discuta pe tema situației create după comiterea unei noi crime de către un cetățean român în Italia”. Și Libertatea a amintit în ediția sa electronică, actualizată în fiecare oră, despre reuniunea guvernului italian pentru a discuta situația imigranților români. Deopotrivă, Jurnalul Național transmitea că „arestarea imigrantului român a determinat convocarea (...) unei ședințe extraordinare a Guvernului de la Roma, care a adoptat de urgență un pachet de măsuri menite să faciliteze expulzarea infractorilor străini”. Pe baza adoptării ordonanței, infractorii străini sau locuitorii ilegali “pot fi trimiși imediat acasă, fără o decizie judecătorească, doar în baza hotărârii prefectului”, „o măsură fără precedent în spațiul comunitar. (...) adăuga Evenimentul Zilei.

Pe perioada celor șase zile, publicațiile au identificat *ținta decretului de expulzare* ca fiind uneori “imigranții străini infractori” sau “imigranți ilegali” (Evenimentul Zilei), alteori “cetățeni comunitari” (Libertatea, Evenimentul Zilei). Jurnalul Național particulariza și făcea referire la “decretul de expulzare a imigranților români” sau vorbea de decretul de expulzare a cetățenilor comunitari, “măsură ce-i are în vizor în special pe imigranții români”. Așadar, o confuzie între termenii de “imigrant” și “cetățean comunitar”, persoane cu statut diferit în spațiul Uniunii Europene⁴.

La acel moment, autoritățile italiene au făcut declarații publice care să pondereze reacțiile rasiste împotriva românilor și au atras atenția asupra faptului că decretul de expulzare nu era îndreptat către imigranții români.

⁴ Termenul de „imigranți români” în Italia este neadecvat întrucât este folosit în contextul în care România a aderat la Uniunea Europeană, spațiu politico-administrativ în care și Italia este parte. Probabil, de aici, și confuzia de atribuire a termenilor în ceea ce privește categoria de persoane vizată de ordonanța de urgență a autorităților italiene. În ianuarie, anul curent, europarlamentarul Renate Weber a atras atenția asupra statutului românilor din Italia, care se află acolo în calitate de cetățeni comunitari și nu de „imigranți români”: „*Europarlamentarul PNL, Renate Weber, critică modul în care presa manipulează (intenționat sau din ignoranță), când îi numește pe lucrătorii români imigranți, deși ei sunt, deja, de peste un an cetățeni ai Uniunii Europene. Prin urmare, "nu li se mai aplică regulile privitoare la imigranți, ci cele privind libertatea de mișcare în spațiul UE".* (vezi articol din 16 ianuarie 2008 la http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles/displayArticle/articleID_12284/Renate-Weber-critica-presa-si-CE-pentru-nerespectarea-drepturilor-lucratorilor-romani-in-strainatate.html)

Operațiunile de control și evacuare a taberelor de romi de la periferiile orașelor, demarate de autoritățile italiene, ca urmare a decretului-lege, erau anunțate de Evenimentul Zilei a doua zi după apariția subiectului Mailat în presă.

Jurnalul Național și Libertatea au continuat să relateze despre efectele decretului și anunțau în 3 noiembrie că *autoritățile italiene au început să identifice românii propuși pentru expulzare*. Ambele publicații au menționat un număr de 5000 de "români expulzabili". Jurnalul Național: "Autoritățile italiene din Roma, Milano, Napoli, Torino, Firenze au început deja să numere românii pe care-i au de expediat și au ajuns la câteva mii. Numai la Roma, pe baza calculelor făcute de polițiști și carabinieri, există aproape 5.000 de români expulzabili. "Vom semna repede primele decrete de expulzare. Linia dură este necesară, pentru că în fața bestiiilor nu se poate răspunde decât cu maximă severitate. Apa trebuie curățată de peștii infectați, acțiune care este și în sprijinul conaționalilor care vin în Italia să muncească cinstit", a spus prefectul Romei, Carlo Mosca, precizând că expresia "români-delinvenți" este una inacceptabilă". În același timp, conform Jurnalul Național, autoritățile italiene se pregăteau să-i expulzeze "nu numai pe infractorii condamnați, ci și pe orice român pe care poliția îl consideră "periculos". Libertatea aducea informații noi: "Conform unor surse, primarul Romei ar avea pregătită o întreagă flotă de avioane pentru a-i aduce cât mai repede în România pe toți cei 5.000 de români 'ilegaliști'. Primii 100 au fost îmbarcați aseară cu destinația București". Aceleași informații au fost preluate de Evenimentul Zilei în 5 noiembrie, cu date noi: "autoritățile italiene estimează că, *până de Crăciun*, circa 5.000 de români care au comis infracțiuni în Peninsula și se află deja în evidențele poliției ar putea fi expulzați în România".

Statutul decretului de expulzare în contextul legislației Uniunii Europene, dar și efectul pe plan intern al expulzărilor în masă a cetățenilor români au constituit subiecte de dezbatere pentru Jurnalul Național și Evenimentul Zilei încă din 3 noiembrie.

b) *Români expulzați*. Conform relatărilor din cele trei publicații, primii vizați pentru expulzare au fost românii de etnie romă. De altfel, primele razii ale poliției au avut loc în comunități ale romilor de la marginea mai multor orașe din Italia. Pe 4 noiembrie, Jurnalul Național informa că prefectii din diverse orașe ale Italiei au început semnarea ordinelor de expulzare a românilor, iar Libertatea și Evenimentul Zilei ofereau informații despre primii patru expulzați la București. "A început expulzarea" a fost titlul unei știri în Libertatea care înștiința că "primii patru români au fost expulzați vineri din Italia și au

ajuns după miezul nopții în România”. “Primii patru *rromi* expulzați din Italia au ajuns” transmitea ultimul articol al Evenimentului Zilei.

Tema expulzării a fost reluată de Jurnalul Național și în a cincea și a șasea zi a relatărilor despre criza imigranților români din Italia. Protestul avocaților în drept penal din Italia împotriva decretului și poziția Comisiei Europene au fost consemnate.

Declarațiile președintelui României, Traian Băsescu, referitoare la expulzări, așa cum au apărut în presa italiană, au fost publicate în ediția din 6 noiembrie a Evenimentului Zilei (au fost citate la Stampa, ANSA, Corriere della Sera, La Repubblica).

c) Români victime ale atacurilor rasiste și xenofobe din Italia și români infractori. În ziua a treia, a început seria de articole despre *românii “cinstiți” - victime ale atacurilor rasiste* inițiate de membrii unor grupări extremiste din Italia, subiect urmat îndeaproape de descrierea unor cazuri de *români-agresori* care au atacat și jefuit cetățeni italieni. “Valul de indignare stârnit de *rromul Mailat*” a generat atacuri împotriva românilor din Italia, informa în 3 noiembrie Evenimentul Zilei, citând La Repubblica. “Doi români au atacat un italian pentru a-i fura telefonul mobil”, mai scria Evenimentul Zilei citând publicația Liberta în cadrul aceluiași articol.

Despre harta “celor mai periculoase tabere de la periferiile Romei”, efectuată și publicată de Il Tempo, a scris Libertatea în aceeași zi. “Printre acestea se numără și cea de la Ponte Mammolo, unde locuiesc peste 150 de *rromi* din România, considerată a fi principala problemă a poliției și carabinieriilor din Roma”.

La rândul lui, cotidianul Jurnalul Național a scris despre jurnaliștii italieni de la La Repubblica care “au concluzionat că anul 2007 a fost unul negru în ceea ce privește violențele românilor și au făcut o cronică a acestora”. Alături, publicația prezenta o listă cu diverse cazuri de crime și jafuri pentru care erau cercetați cetățeni de origine română. În acest context, legislația permisivă italiană a fost identificată ca fiind unul dintre motivele atracției infractorilor străini de a merge în Italia. Un paragraf despre atacurile xenofobe comise asupra românilor a însoțit informația de mai sus (agenția ANSA și Corriere della Sera citate).

De asemenea, presa italiană a acordat spațiu *opiniilor „românilor cinstiți”*, afectați de criza generată de fapta lui Nicolae Mailat. Ediția electronică a Libertății de sâmbătă (3 noiembrie) a preluat aceste declarații: “Presa italiană a publicat și reacțiile românilor care muncesc cinstit: “Ne izgonesc din cauza unui nebun. Nu e corect”, a spus o

româncă”. Într-un vox-pop publicat de Il Giornale și preluat de Jurnalul Național în 5 noiembrie, românii intervievați au cerut ca întreaga minoritate română să nu fie identificată cu infractorii.

Tot ca urmare a reacțiilor rasiste din Italia, Florin Cioabă, “regele țiganilor”, ajutat de Mitropolitul Ardealului, a redactat o scrisoare pe care a trimis-o premierului italian, în care cere autorităților “să nu judece o etnie, dar mai ales un popor întreg pentru faptele unui tâlhar”, a informat Libertatea în ediția din 6 noiembrie.

Relatările despre arestările, atacurile și jafurile persoanelor de cetățenie română (românii-agresori) și cele despre reacțiile violente ale italienilor ca urmare a campaniei de denigrare a românilor (români-victime), au continuat până în ziua a șasea a relatărilor, în toate cele trei publicații. Libertatea a scris și despre “un miting împotriva românilor” organizat la Roma de o grupare extremistă. La Repubblica, La Stampa, Il Tempo au continuat să fie citate. Între toate aceste cazuri, unul particular a fost preluat de toate cele trei publicații. Un dispozitiv artizanal a explodat în fața restaurantului unei românce, agresorii crezând că este ruda lui Romulus Mailat, deoarece femeia purta același nume.

De asemenea, formula “român infractor – român cinstit” a stat la baza unei corespondențe speciale de la Roma, publicată în Evenimentul Zilei (5 noiembrie), care încerca să reflecte consecințele crizei din Italia, așa cum erau resimțite de două “categorii sociale distincte, separate parcă de ani-lumină, ambele conviețuind în capitala Italiei sub numele generic de ‘români’ și reprezentate de șeful unei trupe de muzicanți ambulanti care obișnuia să “buzunărească” prin tramvaiurile și autobuzele bucureștene și camerista cinstită care lucra de dimineața până seara să-și câștige existența.

Adrian Mutu s-a remarcat în contextul relatărilor din primele șase zile drept una dintre victimele atacurilor rasiste verbale ale suporterilor echipei de fotbal Lazio Roma, în particular de “suporterii grupați într-o facțiune xenofobă și extremistă a galeriei laziale”, care l-au numit “țigan de rahat” și “bucată de rahat” (Evenimentul Zilei, Libertatea, 4-5 noiembrie).

În aceste circumstanțe, Jurnalul Național și Evenimentul Zilei au publicat declarații ale autorităților italiene care au luat poziție și au condamnat atacurile cetățenilor italieni asupra românilor. Ministrul de externe italian, Massimo D’Alema, a

declarat că “vom face tot ce stă în puterile noastre pentru a combate criminalitatea, dar și acest gen de acțiuni tipice grupărilor rasiste” (Jurnalul Național, 3 noiembrie).

d) *Statutul românilor în Italia.* Cazul Mailat a inițiat dezbaterile referitoare la românii din străinătate care muncesc ilegal, nu au drepturi și nu beneficiază de asigurări sociale. Publicațiile au intervievat membri ai asociațiilor și grupurilor care reprezintă românii din străinătate cu scopul de a afla problemele românilor din Italia. În *Evenimentul Zilei* din 6 noiembrie, Eugen Terteleac, președintele Asociației Românilor din Italia, vorbea despre numărul de români din Italia în creștere de la data intrării României în UE, dar și despre numărul mare de muncitori la negru (numai 20% dintre români aveau acte în regulă, înainte de 1 ianuarie 2007). În această situație, Guvernul României a fost chemat să ia “măsuri concrete” în ceea ce privește românii din străinătate (cu referire specială la cei care locuiau ilegal).

C. Autorități.

Informațiile referitoare la decizia autorităților italiene de a semna decretul de expulzare, colaborarea dintre autoritățile româno-italiene, declarațiile oficiale au contribuit la construcția discursului jurnalistic în direcția “imigranților români din Italia” și a problemelor cu care se confruntau sau pe care le creau aceștia în Italia sau în străinătate.

a) Colaborare autorități româno-italiene.

Acțiuni de combatere a infracțiunilor care au ca autori cetățeni români. În prima zi a relatărilor, alături de prezentarea faptei lui Mailat și a decretului de expulzare inițiat de autoritățile italiene, Jurnalul Național anunța crearea unei comisii mixte “formate din reprezentanți ai Ministerului Justiției, Ministerului Internelor și Autorității Naționale pentru Romi, care să colaboreze cu oficialii italieni în vederea prevenirii unor noi infracțiuni”.

Despre același subiect scria *Evenimentul Zilei* a doua zi: “crimele comise de români în Italia au dus la impunerea unor măsuri excepționale” și adăuga detalii despre colaborarea autorităților române cu cele italiene pentru combaterea criminalității pe termen lung. Printre acestea, acordul dintre ministrul român al Justiției, Tudor Chiuariu, cu omologul său italian, Clemente Mastella, “să asigure transferul în penitenciare din

Romania a circa 100 de români condamnați în Italia”. În același material, cu subtitlul “*Le dăm ofițeri, ne luăm infractori*”, Evenimentul Zilei informa despre ofițerii români trimiși la Roma pentru a-i ajuta pe anchetatorii italieni în investigarea crimei de care era acuzat sibianul Romulus Mailat.

Comunicare Prodi-Tăriceanu. Tot din prima zi a relatărilor, Evenimentul Zilei și Jurnalul Național mai informau despre convorbirea telefonică dintre cei doi prim-miniștri ai României și Italiei care conveniseră pentru un “plan de acțiune pentru combaterea violențelor”.

b) Raziile poliției italiene în comunitățile de români/romi. Pe tot parcursul celor șase zile monitorizate, Jurnalul Național și Evenimentul Zilei, dar mai ales Libertatea, au relatat despre raziile poliției italiene de identificare a infractorilor români. Conform presei italiene, citate în cele trei publicații, în atenția carabinierilor au fost “taberele de romi” din mai multe părți ale Italiei. Unul dintre rezultatele acestor acțiuni a fost desființarea taberei de lângă Tor di Quinto, “locul tragediei” (Libertatea, 3 noiembrie). Uneori, naționalitatea s-a confundat cu etnia: “În cursul zilei de ieri, poliția din toată Italia a făcut razii în taberele ilegale de imigranți. În orașul Bari, în sud-estul țării, au fost găsite 30 de kilograme de hașiș și numeroase arme, toate în posesia unor *români*. Astfel, s-a luat decizia ca tabăra să fie imediat demolată. Nu se știe în ce direcție au plecat *țigani* după ce au fost evacuați” (Libertatea, 3 noiembrie).

Jurnalul Național anunța că „*uciderea italiencei* în vârstă de 47 de ani, soția unui ofițer de marină, de un *rrom cetățean român* a determinat autoritățile de la Roma să demoleze taberele țiganilor din Roma și să înceapă să repatrieze românii considerați periculoși” (4 noiembrie), iar Evenimentul Zilei informa că “nouă persoane [acuzate de șantaj și furt de energie electrică] au fost arestate astăzi la Roma, în cadrul unei operațiuni a carabinierilor într-o tabără de rromi” (6 noiembrie).

c) Măsurile luate de autoritățile române pentru românii din Italia. A patra zi de la declanșarea crizei din Italia, în contextul căreia primele razii ale poliției italiene aveau deja loc, Evenimentul Zilei și Jurnalul Național au relatat despre solicitarea premierului Tăriceanu adresată ministrilor de Interne, ai Muncii și Justiției de a prezenta un set de propuneri care „să contrabalanseze expulzarea românilor din Italia”. Evenimentul Zilei informa despre cererea autorităților române adresată celor italiene de a lua măsuri

împotriva actelor xenofobe și de rasism. Tot din Evenimentul Zilei aflăm despre primele măsuri anunțate de guvernul Tăriceanu de protejare a românilor din Peninsulă față de represaliile și reacțiile xenofobe. Libertatea publica afirmațiile președintelui Băsescu conform cărora *problema romilor* este a întregii Uniuni Europene. Reacția președintelui Traian Băsescu a avut loc în contextul unei întâlniri cu miniștrii de Interne, ai Muncii și Justiției la Palatul Cotroceni.

Vestea că guvernul va asista juridic “pe banii statutului” românii care vor fi anunțați de autoritățile italiene că trebuie să părăsească această țară a fost preluată de Libertatea și Jurnalul Național. Vizita premierului în Italia cu scopul de “a mai detensiona situația” a fost anunțată în Libertatea (5 noiembrie).

Cu toate acestea, lipsa de implicare a diplomaților români în rezolvarea problemelor românilor din afară a fost acuzată de președintele Băsescu în cadrul unei emisiuni la televiziunea publică și preluată de Jurnalul Național în ediția electronică din 5 noiembrie.

d) Autorități române critică autorități italiene. Încă de la declanșarea crizei, premierul Tăriceanu a ieșit public cu un discurs în care a criticat autoritățile italiene pentru reacțiile politice și “propagandistice”. “Premierul Tăriceanu a sugerat că problema infractorilor români din Italia ar putea fi rezolvată prin asigurarea de către autoritățile italiene a unor locuri de muncă pentru cetățenii români aflați deja pe teritoriul acestui stat...” (Jurnalul Național, 1 noiembrie). “Premierul român a spus că gestionarea situației intră, în primul rând, în atribuțiile autorităților italiene” arăta și Evenimentul Zilei. Aceleași informații, preluate din discursul premierului, au fost publicate și de Libertatea.

Ministrul Apărării, Teodor Meleșcanu, a fost a doua persoană din cadrul Guvernului care a criticat măsurile autorităților italiene față de românii din Italia, luate ca urmare a unui “act reprobabil”. “Nu putem accepta ca toți românii să fie discriminați din pricina faptelor reprobabile ale unui singur om” (Evenimentul Zilei, 3 noiembrie).

e) Critica jurnaliștilor față de autoritățile române. Din primele zile ale relatărilor, critica ziariștilor de la Evenimentul Zilei în contextul crizei din Italia s-a îndreptat către lacunele legislative și deficiențele sistemului juridic (ex. “scăpări” ale judecătorilor) ce au permis infractorilor urmăriți penal, precum Nicolae Mailat, să fie grațiați și să treacă granița în statele din vestul Europei. De asemenea, problemele economice și sociale care i-au determinat pe români să plece în străinătate par să nu fie cunoscute

autorităților românești, considerau jurnaliștii aceleiași publicații: “Planurile de acțiune nu pot avea efect, atâta vreme cât responsabilii de la București nu cunosc măcar cauzele reale ale situației. Acum câteva săptămâni, ministrul de externe Adrian Cioroianu spunea că de vină pentru infraționalitate ar fi „stresul cauzat de depărtarea față de casă”. Nimic însă despre sărăcia care-i determină să plece și despre condițiile mizere în care trăiesc acolo, ori despre măsuri care să-i motiveze la muncă, în țară”.

f) *Interviuri cu autorități din România.* Evenimentul Zilei a contribuit la construirea subiectului Mailat/criza românilor din Italia cu două interviuri luate ministrului de Externe, Adrian Cioroianu (2 noiembrie), și celui al Apărării, Teodor Meleșcanu. În cadrul interviului mai amplu cu ministrul Cioroianu, jurnalistul a direcționat dialogul către decretul de expulzare a imigranților infractori adoptat de guvernul italian, măsurile autorităților române (MAE și Ambasada României la Roma) pentru remedierea problemei infractorilor români în Italia, impactul decretului asupra “cetățenilor onești” din Italia.

D. Alte teme care au contribuit la formularea relațiilor în contextul cazului Mailat:

a) *Statistici despre infraționalitate în Italia.* Românii din Italia, „campioni” la omucideri voluntare, violențe sexuale sau jafuri din magazine, scria Evenimentul Zilei în 2 noiembrie. A doua zi, aceeași publicație oferea și date care să susțină afirmația de mai sus: “potrivit Ministerului italian de Interne, din cei 3.557 de străini arestați la Roma, de la începutul acestui an, 2.679 sunt români (75,3%). Majoritatea sunt rromi care se ocupă cu furturile mărunte”.

b) *Forum online.* A doua zi de la incident, *Evenimentul Zilei* și *La Repubblica* au decis să acorde cititorilor online un forum de dezbatere pe marginea subiectului Mailat și a crizei imigranților români din Italia.

c) *Acțiune Realitatea TV.* Evenimentul Zilei din 2 noiembrie a relatat despre acțiunea televiziunii Realitatea TV de a chema bucureștenii în piața Universității pentru a

exprima mesaje de solidaritate cu familia Giovannei Reggiani și despre persoane publice care au participat.

“În Piața Universității din București, preoții au ținut o slujbă pentru Giovanna Reggiani” (Evenimentul Zilei, 3 noiembrie).

d) *Cazul Mailat în presa britanică și italiană.* După cinci zile de la declanșarea crizei, Evenimentul Zilei a acordat spațiu relatărilor din presa britanică și cea italiană. Publicațiile britanice au luat în discuție situația imigranților români din Italia și, în particular, a celor de etnie romă și „sentimentele anti-imigranți” inflamate de „după moartea brutală a unei femei”. Unul dintre ziarele britanice a atras atenția asupra acoperirii mediatice extensive a crimelor, a violurilor și a tâlhăriilor în presa italiană care a generat o isterie națională.

“Declarațiile ce incită la ură rasială sunt pedepsite prin lege, reamintește ziarul „La Stampa”, în opinia căruia, dacă ar fi să fie judecați după ce au spus în ultimele zile, mulți dintre politicienii italieni ar trebui închiși”. „La Stampa” pune punctul pe „i”, subliniind faptul că asasinatul din Tor di Quinto a fost comis de Nicolae Mailat, nu de 22 de milioane de români”. Statistici și sondaje efectuate chiar de ziarele italiene au fost publicate în acele zile. „Corriere della Sera” publica propriul său sondaj, din care rezulta că 81% dintre italieni îi antipatizează pe țigani.” ... “sondajul a scos la iveală că oamenii nu au habar de numărul rromilor din Italia, iar atunci când avansează o cifră, aceasta e mult exagerată. Pe de altă parte, ziarul observa că populația italiană tinde să creadă că toți rromii vin de peste hotare, ignorând faptul că Italia are propria sa comunitate de țigani”.

e) *Reacții ale grupărilor politice și organizațiilor românilor din Italia.* Evenimentul Zilei și Jurnalul Național au publicat, începând cu ziua a patra, declarații ale Partidului Românilor din Italia (PIR) și ale Asociației Românilor din Italia (ARI) care au avertizat asupra sentimentelor și opiniilor antiimigranți și au cerut autorităților italiene și române să ia măsuri de contracarare a acestor manifestări. ARI a criticat absența autorităților statutului român în Italia, în particular, a ministrului de externe român, și a trimis o scrisoare deschisă președintelui Traian Băsescu pe care l-au invitat în Italia (Jurnalul Național, 4 noiembrie). În 6 noiembrie, Evenimentul Zilei a publicat un interviu cu responsabilul pentru imigranți din cadrul confederației FENEAL-UIL care a afirmat că unii români “au început să simtă efectele actului de expulzare”. Români fără contracte de

muncă, dar cărora li se promisese intrarea în legalitate de către patron, au fost concediați. Alții au fost chestionați pe stradă de carabinieri sau a trebuit să se confrunte cu schimbarea de atitudine a colegilor de serviciu italieni.

f) *Partidul Conservator* s-a remarcat în această perioadă cu două acțiuni în contextul generat de criza din Italia. Evenimentul Zilei din 5 noiembrie a relatat despre inițiativa Partidului Conservator de a înainta un proiect de lege care să prevadă „introducerea interdicției de a părăsi țara, timp de 10 ani, pentru românii care au ispășit pedepse cu închisoarea”. Libertatea de marți, 6 noiembrie, a scris despre marșul din fața ambasadei Italiei organizat de același partid: “manifestarea atrage atenția asupra tratamentului discriminatoriu și xenofob la care sunt supuși cetățenii români din Italia”.

g) *Adrian Cioroianu*. În 5 noiembrie, Libertatea informa despre comunicatul semnat de mai multe ONG-uri din România în care solicitau demisia ministrului Adrian Cioroianu, după ce acesta afirmase că “cetățenii români care fac fărădelegi în străinătate ar trebui deportați în deșert în Egipt”. Jurnalul Național a abordat acest subiect în 6 noiembrie. În aceeași zi, Evenimentul Zilei a publicat schimbul de declarații dintre premierul Tăriceanu și președintele Băsescu pe tema afirmației publice a ministrului de externe.

i) *Corneliu Vadim Tudor în Italia*. În ultima zi a analizei, presa a anunțat implicarea liderului PRM, Corneliu Vadim Tudor în acest caz. Acesta “a fost însărcinat de conducerea Parlamentului să ia legătura cu autoritățile italiene pentru rezolvarea crizei imigranților”. Pentru a arăta că politicianul nu a fost cea mai bună alegere pentru acea misiune, publicația a amintit cititorilor săi că “Vadim Tudor a avut întotdeauna un discurs naționalist în ceea ce îi privește pe românii de etnie rromă” și a publicat afirmația acestuia pentru a-și susține comentariul: „Declar în mod răspicat, ca vicepreședinte al Senatului și președinte al Grupului Parlamentar de Prietenie România-Italia: italienii au perfectă dreptate. Rog, totuși, să nu se utilizeze cuvântul român, fiindcă nemernicul cu pricina nu e român, ci țigan”.

j) *Fapt divers cu mai puțină sau fără relevanță*. Începând cu ziua a șasea, cele trei cotidiane au mai inițiat relatări despre subiecte cu diverse grade de relevanță în contextul crizei românilor din Italia. *Evenimentul Zilei* a descoperit la Cluj un italian,

patron de pizzerie și fost polițist în Italia, stabilit de 10 ani în România, căruia i-au cerut părerea despre evenimentele din Italia. Jurnalul Național anunța în aceeași zi că “organele unei românce moarte în Italia au salvat viața a trei sicilieni – doi bărbați și o femeie”. Cel mai puțin relevant subiect, sau deloc relevant pentru contextul crizei, a fost publicat de Libertatea. Paragraful cu subtitlul “*Italian împușcat în Arad, la vânătoare*” informa că “un italian de 43 de ani a fost împușcat din greșeală în timpul unei partide de vânătoare, organizată de AJVPS Arad”.

II. Abateri de la misiunea jurnalistului. Comentarii și observații.

Misiunea presei este, în primul rând, de a informa corect. În unele cazuri, autorii articolelor au prezentat informații care se contraziceau de la o zi la alta, în paginile aceleiași publicații, au folosit generalizări care descriu situații particulare sau au publicat rezultatele unor statistici “obscure” (fără date de identificare a sursei, date despre eșantion etc.).

În aceeași măsură, parte dintre articole nu au respectat principiile etice jurnalistice (ex. nerespectarea prezumției de nevinovăție, asocierea infracționalității cu etnia).

Contradicții în paginile aceleiași publicații. Ediția electronică a Evenimentului Zilei din 4 noiembrie a oferit informații contradictorii cititorilor săi: mai întâi, am aflat că la ceremonia de înmormântare a Giovannei Reggiani au asistat *mii de oameni* din care “câțiva au strigat sloganuri împotriva autorităților italiene și a imigranților români”. Mai târziu, în aceeași zi, într-un alt material care aducea noi detalii despre înmormântare, Evenimentul Zilei a menționat că “la ceremonie au participat *aproximativ 200 de persoane, rude, prieteni, dar și oameni simpli de pe stradă*, îndurerați de drama familiei Reggiani”.

Statistici și date care se contrazic. În 6 noiembrie, președintele Asociației Românilor din Italia, intervievat de Evenimentul Zilei, vorbea despre 220 de români arestați în penitenciarele italiene. Informațiile publicate cu trei zile în urmă, în aceeași publicație, dar sub semnătura altui jurnalist, au contrazis afirmațiile din interviu: “De altfel, potrivit Ministerului italian de Interne, din cei 3.557 de străini arestați la Roma, de la începutul acestui an, 2.679 sunt români (75,3%). Majoritatea sunt *rromi care se ocupă cu furturile mărunte*”. (3 noiembrie, “Mailat a ajuns în Italia grație unei legi șchioape”).

“Panică morală” (informații menite a provoca panică datorită anvergurii fenomenului promovat; ex. 5000 de expulzați români în mai puțin de două luni).

Jurnalul Național, 3 noiembrie: “Autoritățile italiene din Roma, Milano, Napoli, Torino, Firenze au început deja să numere românii pe care-i au de expediat și au ajuns la câteva mii. Numai la Roma, *pe baza calculelor făcute de polițiști și carabinieri*, există aproape 5.000 de români expulzabili.

Libertatea, 3 noiembrie: “Conform *unor surse*, primarul Romei ar avea pregătită o întreagă flotă de avioane pentru a-i aduce cât mai repede în România pe toți cei 5.000 de români 'ilegaliști'. Primii 100 au fost îmbarcați aseară cu destinația București”.

Evenimentul Zilei, 5 noiembrie: “autoritățile italiene estimează că, *până de Crăciun, circa 5.000 de români care au comis infracțiuni în Peninsula și se află deja în evidențele poliției ar putea fi expulzați în România*”, cifră impresionantă pentru o perioadă de timp atât de scurtă. “Până miercuri, cei șase ar putea fi urmați de alți 150”.

Informații false/asocierea etniei cu violența. Libertatea a fost singura publicație care din prima zi a identificat martorul ocular ca fiind mama lui Mailat. A doua zi, Libertatea a continuat să susțină același lucru și că, mai mult, “*romii care trăiau în aceeași tabără mizeră de la Tor di Quinto sunt revoltați că bătrâna și-a trădat fiul și au afirmat că o vor găsi și o vor ucide*”. Discreditarea membrilor unei etnii este vizibilă în acest citat, prin asocierea acestora, în masă, cu acte de violență. Cercetările au demonstrat totuși că martorul jafului a fost o femeie din tabăra unde trăia Nicolae Mailat.

Exploatarea emoționalului. Soțul “*înmărmurit*”, “și-a stăpânit cu greu suferința” (Evenimentul Zilei, 4 noiembrie)

Accente dramatice într-un articol de informare asociate cu încălcarea principiilor etice. “Un act *de o violență cruntă* comis de un țigan român asupra unei italiene de 47 de ani, care se află acum în comă profundă, a adus din nou țara noastră pe prima pagină a ziarelor din Italia, iar jurnalele televiziunilor încep cu această *oroare*. Victima are craniul crăpat, corpul este plin de lovituri, iar șansele sale de supraviețuire sunt aproape nule, potrivit medicilor. Conform IPJ Sibiu, *țiganul Nicolae Romulus Mailat a ucis în Italia după ce a fost grațiat în România*” (Libertatea, 2 noiembrie).

Generalizări și formule discursive vagi în articole de informare: “*Opinia publică din peninsula se declară revoltată de valul de violențe comise de conaționali noștri*. 'Afară cu românii din țara noastră', spun italienii intervievați de jurnaliști” (Libertatea, 2 noiembrie).

“*Italia e în doliu. Încă nu și-a revenit după oribila faptă comisă de un rrom din România, care ar fi violat și ucis în bătaie o femeie de 47 de ani*” (...) “Dați-i afară cât mai

repede' sau 'Pedepsiți-i' au fost si ieri *îndemnurile cetățenilor italieni* către autorități". (Libertatea, 3 noiembrie).

O propoziție, fără alte date de context, încheie un articol din Libertatea despre expulzări (4 noiembrie): "*Conform statisticilor poliției italiene*, românii 'conduc' în topul infracțiunilor grave".

Titluri tendențioase. "*Incredibil! Românii tot nu se potolesc!*" "La mai puțin de 24 de ore de la funeraliile Giovanei Reggiani, alți români au comis infracțiuni la Roma. Doi dintre aceștia au încercat să jefuiască un cuplu sâmbătă seara în cartierul Pincio din Roma" (Libertatea, 5 noiembrie).

"*Consătenii lui Mailat: "N-o să mai putem fura în Italia!"*" (Evenimentul Zilei, 6 noiembrie) este titlul unui reportaj preluat din "Corriere della Sera" despre comunitatea de romi de la lângă gara Tor di Quinto. Conform articolului, afirmația din titlu aparține unui bărbat din mulțimea care se strânsese în jurul reporterilor.

"*Roma - alt român îngrozește Italia*" este titlul primului articol din Jurnalul Național despre cazul Mailat (1 noiembrie).

"*Chestiunea țigănească*" (Libertatea, 2 noiembrie), titlul unui editorial care aborda problema infracționalității în România.

III. Opinia.

“Cazul Mailat” și criza declanșată au fost dezbătute în rubricile de opinie ale celor trei publicații. Pe parcursul celor șase zile, majoritatea editorialiștilor Evenimentului Zilei și-au concentrat discursul în direcția autorităților române și a acțiunilor acestora de prevenire a infraționalității sau de gestionare a unei crize în afara granițelor țării. Tonul critic a predominat în cele patru editoriale identificate în această perioadă. Neregulile din justiție și legile care au permis infractorilor să nu facă pușcărie și să iasă din țară au fost principalele motive de nemulțumire. De asemenea, relatările în contextul cazului Mailat au oferit ocazia editorialiștilor să ia în discuție situația imigranților români și imaginea lor în străinătate.

În Jurnalul Național, un editorial despre toleranță, extremism și prejudecăți în contextul cazului Mailat a vizat atât atitudinea italienilor față de imigranții români după crima din Tor di Quinto, cât și problemele sociale ale românilor nerezolvate, în contextul aderării României la Uniunea Europeană. Ion Cristoiu a pus în discuție profesionalismul presei italiene și românești care nu a acordat prezumția de nevinovăție lui Nicolae Mailat și “isteria din Italia [care] a dus la grave încălcări ale drepturilor omului”.

Problema infraționalității din România (mai cu seamă cea “țigănească”) a fost abordată de Libertatea în singurul editorial identificat în primele șase zile ale relatărilor și intitulat “Chestiunea țigănească”. Tonul critic a țintit autoritățile române: “Lâncezeala profund culpabilă a autorităților n-a făcut decât să agraveze fenomenul [infraționalității]”.

Concluzii:

În mai puțin de o săptămână "cazul Mailat" a cunoscut o evoluție spectaculoasă de la relatarea unei presupuse crime săvârșită de un cetățean român în Italia la descrierea relațiilor româno-italiene într-un registru marcat de violență și ostilitate.

Jurnaliștii români și italieni au transformat o infracțiune în fenomen infracțional, un cetățean comunitar în imigrant, un individ într-o etnie și o etnie într-o nație. Toate aceste transformări au fost asimilate generic unei situații de criză. Fără precedent.

Mediatizarea "cazului Mailat" poate fi considerată un recital de neputință jurnalistică. Publicațiile autohtone s-au raportat aproape exclusiv la informațiile furnizate de presa italiană.

Publicul român a aflat în primele zile ale lunii noiembrie 2007 despre expulzări, despre mii de expulzați sau despre mesaje, mai mult sau mai puțin conciliante, transmise de-o parte și de alta a Europei. Iar când au lipsit date legate de anchetarea suspectului de crimă sau informații privind măsurile luate de autoritățile de la București au fost amintite statisticile care-i plasează pe români pe podiumul criminalității din Italia.

Criza româno-italiană a oferit cadrul ideal pentru a aduce în mentalul colectiv imaginea "românului cinstit", victima xenofobiei și/sau rasismului din peninsulă. În același context au fost prezentate gafele diplomatice ale oficialilor români și acțiunile propagandistice ale partidelor de la București.

Tumultul evenimentelor a permis apariția câtorva abateri regretabile în demersul de informare a publicului: încălcarea prezumției de nevinovăție în cazul lui Nicolae Mailat și asocierea predilectă a etniei rome cu infracționalitatea.

Până în momentul redactării acestei analize nu a fost dată o sentință definitivă în cazul Nicolae Romulus Mailat.